

Evaluaace pokusného ověřování Systému podpory provázejících učitelů

Pavla Burgos (Govlab), e-mail: pavla@govlab.cz
Vítězslav Lounek (Govlab), e-mail: vitezslav@govlab.cz

npi | Národní pedagogický institut
České republiky

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Govlab

REALIZAČNÍ TÝM PRO EVALUACI

Pavla Burgos

- Dlouhodobá zkušenost s vedením analytických a evaluačních projektů s využitím kvalitativních metod pro strategické rozhodování v oblasti veřejných politik

Vítězslav Lounek

- Zkušenost s kvantitativními analýzami pro MŠMT a MPSV
- Výzkumná činnost v oblasti vysokého školství

DESIGN VÝZKUMU

CÍL

Zhodnotit dosavadního průběhu pokusného ověřování **Systému podpory provázejících učitelů (SPPU)**, které na vybraných regionální školách probíhalo ve školních letech 2023-2024 a 2024-2025 a v první polovině školního roku 2025-2026.

ZAMĚŘILI JSME SE NA

Kvalitu
realizovaných
ped.praxí

Podmínky pro
výkon činnosti
provázejícího
učitele

Vzstupní a
průběžné
vzdělávání

Spolupráci na
zajištění ped. praxí

Slabé stránky a
rizika pro ostrý
provoz

METODOLOGIE A FORMÁT VÝZKUMU

Kvalitativní část - 4 fokusní skupiny se studenty, kteří absolvovali praxi, provázejícími učiteli a vedením/koordinátory praxí a didaktiky.

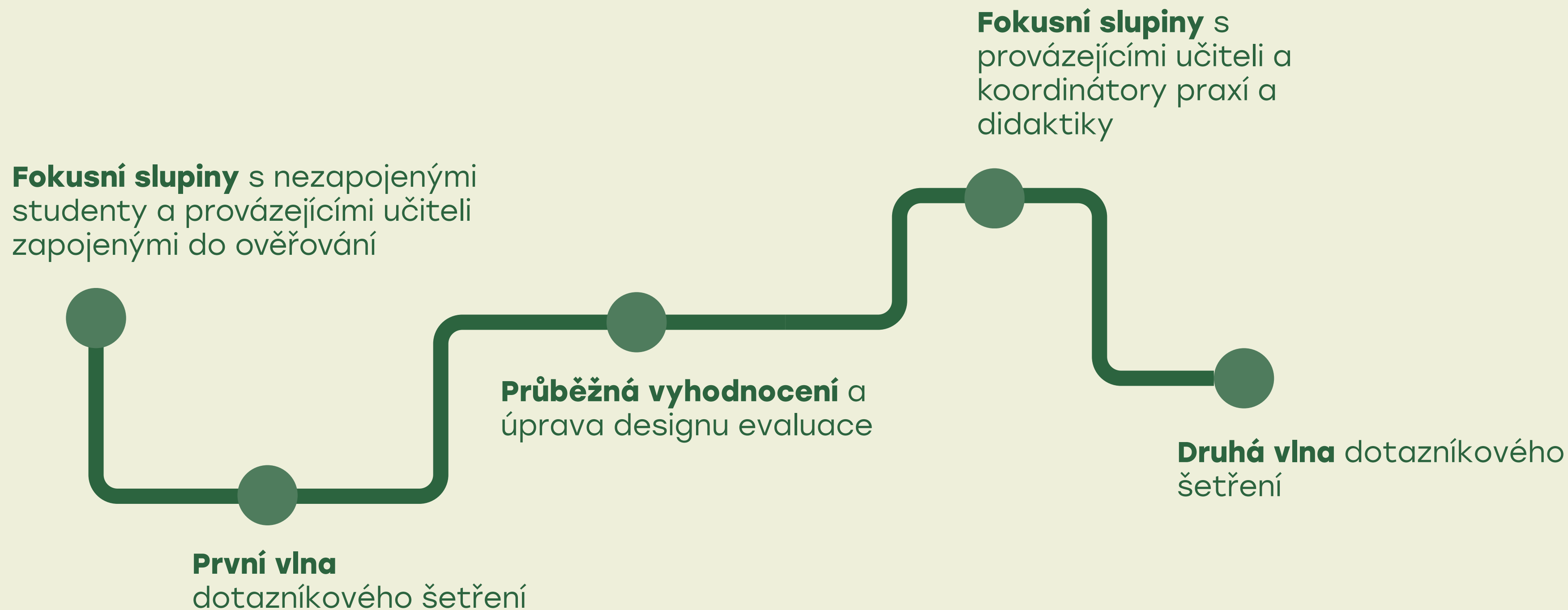
Kvantitativní část - kvaziexperimentální kontrafaktuální výsledková evaluace s identifikací kontrafaktuálu pomocí metody propensity score matching (PSM) v kombinaci s difference-in-difference (intervenční a kontrolní skupina)

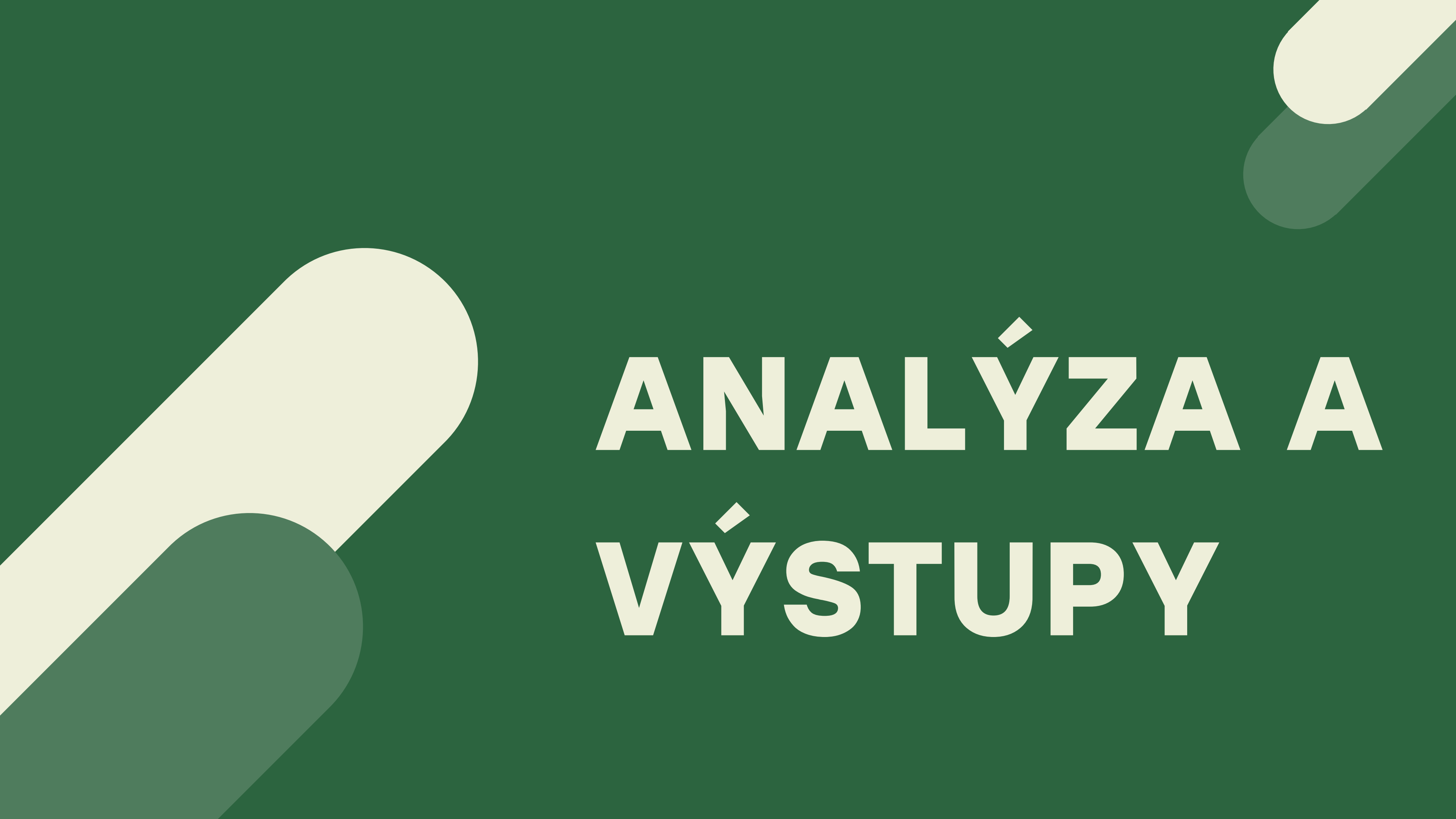

Aktéři - provázející učitele*ky, studenty*ky provázené na pedagogických praxích, vedení škol, na nichž tyto praxe probíhají, a instituce zajišťující vzdělávání provázejících učitelů*ek.

PRŮBĚH VÝZKUMU

ANALÝZA A VÝSTUPY

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

Prakticky ve všech sledovaných **oblastech**, v nichž lze srovnávat intervenční a kontrolní skupiny (v kvalitě praxí, podmínkách pro vykonávání role PU, spolupráce s institucemi), **vykazují intervenční skupiny PU i intervenční skupiny studentů*ek** mírně, ale konzistentně **vyšší spokojenost** s průběhem a kvalitou praxí a s organizačními podmínkami praxí a mírně **lépe hodnotí** kompetence své i kompetence jiných osob zahrnutých v projektu.

- PU lépe porozuměli své **roli**, jejím cílům a náplni.
- Projekt pomohl ujasnit si **konkrétní kroky při vedení praxí**, způsoby poskytování **zpětné vazby** i důležitost **reflexe**.
- Systém neřeší velkou **časovou náročnost** jejich role a považují nedostatek času za **přetrvávající bariéru** bránící v plném naplňování role PU.

KVALITA PEDAGOGICKÝCH PRAXÍ

Zapojení PU hodnotí sami sebe **vyšším skóre u všech činností** vykonávaných během pedagogických praxí i během reflexí než nezapojení PU. Tak je hodnotí i jejich studenti*ky.

V práci s **Kompetenčním rámcem absolventa a absolventky** učitelství stále existují určité **rezervy**, ale zapojení PU jej využívají **výrazně častěji** než nezapojení a tento rozdíl se v čase dále zvýšil.

Jako vylepšení navrhují PU nejčastěji poptávku po **delších a souvislejších praxích** studentů*ek. Studenti*ky by pak dle názoru PU lépe pochopili **celkovou kulturu a chod školy** a třídních kolektivů a efektivněji se mohli zapojit do výuky.

KVALITA PEDAGOGICKÝCH PRAXÍ - ROLE PU

86 % všech PU si je zcela či spíše **jistých ve své roli**. Zapojení PU zpočátku vykazovali marginálně nižší míru jistoty než nezapojení PU, avšak to již v roce 2025 neplatí.

Se **spoluprací se studenty*kami** jsou PU **velmi spokojeni**. Zároveň v celkovém hodnocení své účasti v projektu popisují, že je jednotlivé aktivity projektu podpořily v tom, aby lépe **porozuměli své roli, jejím cílům a náplni**.

Společnou **přípravou výuky** strávili zapojení PU v mediánu **15** hodin nezapojení 6 hodin; **reflexí výuky** strávili zapojení PU **19** hodin a nezapojení PU 10 hodin. Provázející role je časově náročná. Zhruba polovina PU věří, že by jejich situaci **prospělo snížení objemu přímé pedagogické činnosti**.

KVALITA PEDAGOGICKÝCH PRAXÍ - STUDENTI*KY

Studenti*ky stabilně v čase **oceňují komunikaci s PU a organizaci** pedagogických praxí. Obecně mírné rezervy nacházíme u hodnocení nastavování rozvojových cílů studentů*ek (přesto je tato činnost hodnocena výrazně lépe studenty*kami zapojených PU).

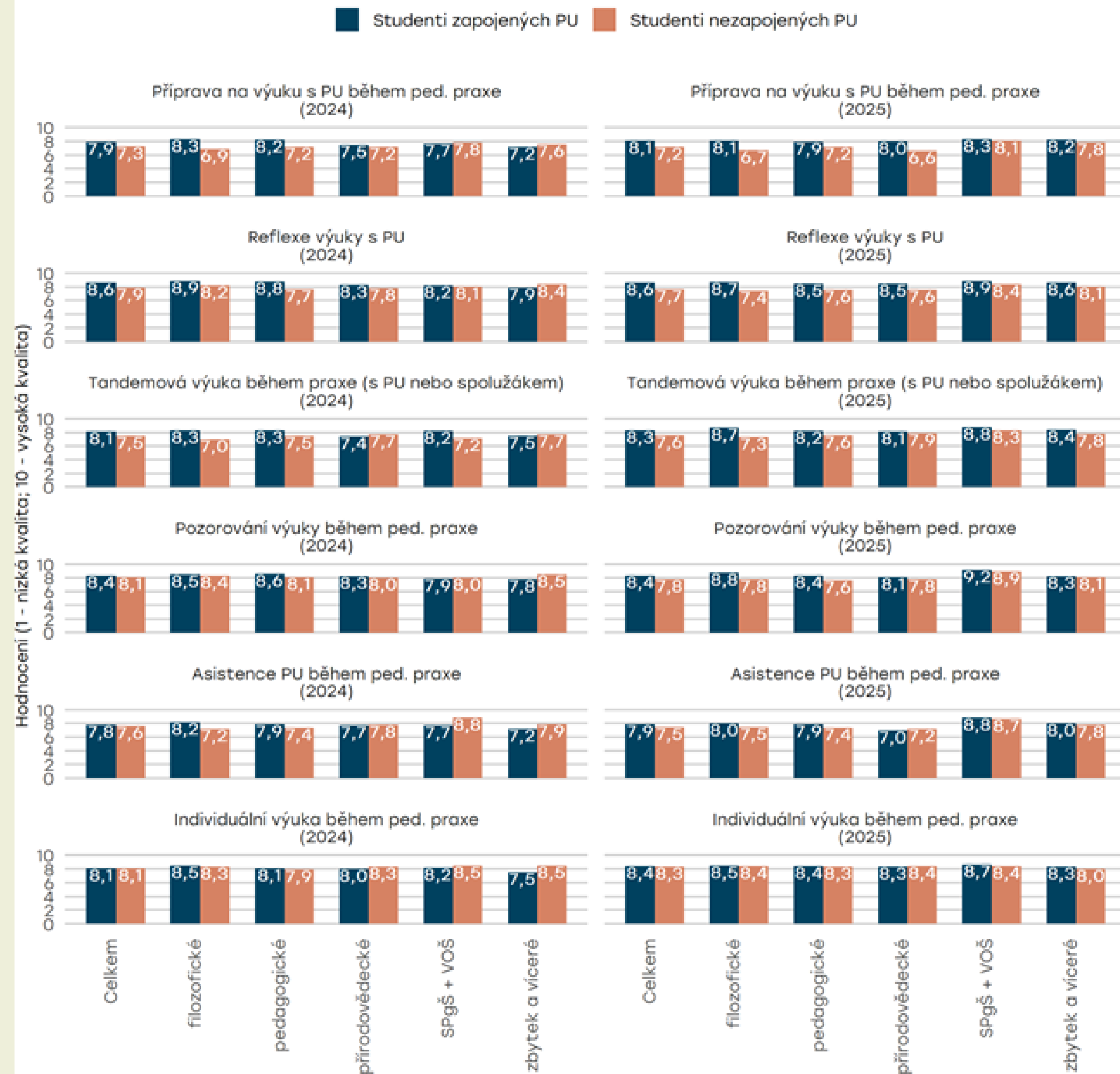

Studenti*ky zapojených a nezapojených PU se také liší v tom, jak hodnotí aktivity spjaté s průběhem pedagogické praxe – **všechny jsou (v různých mírách) hodnoceny kvalitněji studenty*kami zapojených PU**. Nejvýraznější rozdíly mezi těmito dvěma skupinami spatřujeme u **reflexe výuky, přípravy na výuku a tandemové výuky**. Mimo to se tento odstup studentů*ek zapojených PU mezi lety 2024 a 2025 u všech aktivit na pedagogických praxích ještě mírně zvýšil.

KVALITA AKTIVIT

Kvalita aktivit během praxe (průměr)

Otázka (studenti): Jak hodnotíte kvalitu následujících aktivit, které jste během praxe absolvoval/a s provázejícím učitelem? Označte prosím na škále 1-10 Vaše hodnocení.

n (stud. zap. PU 2024) = 619; n (stud. nezap. PU 2024) = 619;
n (stud. zap. PU 2025) = 450; n (stud. nezap. PU 2025) = 450;
zdroj: MŠMT a NPI 2024-5

PODMÍNKY PRO VÝKON ČINNOSTI PROVÁZEJÍCÍHO UČITELE

- ✓ Školy dokážou dle názorů jejich vedoucích pracovníků i za současného stavu udržovat **příjemné podmínky** pro výkon činnosti PU.
- ✓ **Příplatek** pro zapojené PU přispívá k tomu, že se nyní **57 %** (52 % v roce 2024) PU přiklání k tomu, že je provázení spíše či zcela dostatečně finančně ohodnoceno (oproti současným **37 %**, resp. 32 % v předchozím roce u nezapojených).
- ✓ **Sdílení zkušeností** s ostatními PU bylo spolu s adekvátním **vzděláváním pro roli PU a metodickou podporou**, nejvíce ceněnou podporou. Okolo 70 % z PU by mělo větší či menší zájem o další setkávání s kolegy*němi za účelem výměny zkušeností. Dále cenní **podporu z vysílajících institucí - pochopení a systematizace role**.

DOPORUČENÍ PRO OSTRÝ PROVOZ

Definovat **minimální standardy** pro zapojení PU do přímé výuky během praxí.

Podporovat školy v hledání **flexibilních organizačních modelů**, například prostřednictvím dočasného snížení úvazku PU nebo sdílení povinností v rámci pedagogického sboru.

Posílit finanční a organizační podporu škol, aby mohly nabídnout PU potřebné podmínky.

VSTUPNÍ A PRŮBĚŽNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Vstupní a průběžné vzdělávání jsou ve svém přínosu hodnoceny PU velmi podobně – na 10bodové škále jde o průměry 6,7 a 6,9 v roce 2024, které vzrostly na průměry 7,2 a 7,5 v roce 2025).

32 % PU si původně myslelo, že **vstupní vzdělávání** spíše či vůbec nereflektovalo jejich **potřeby**, o rok později to bylo však už jen 23 %. U **průběžného** vzdělávání šlo napřed o 29 %, o rok později se tento podíl zlepšil na 17 %.

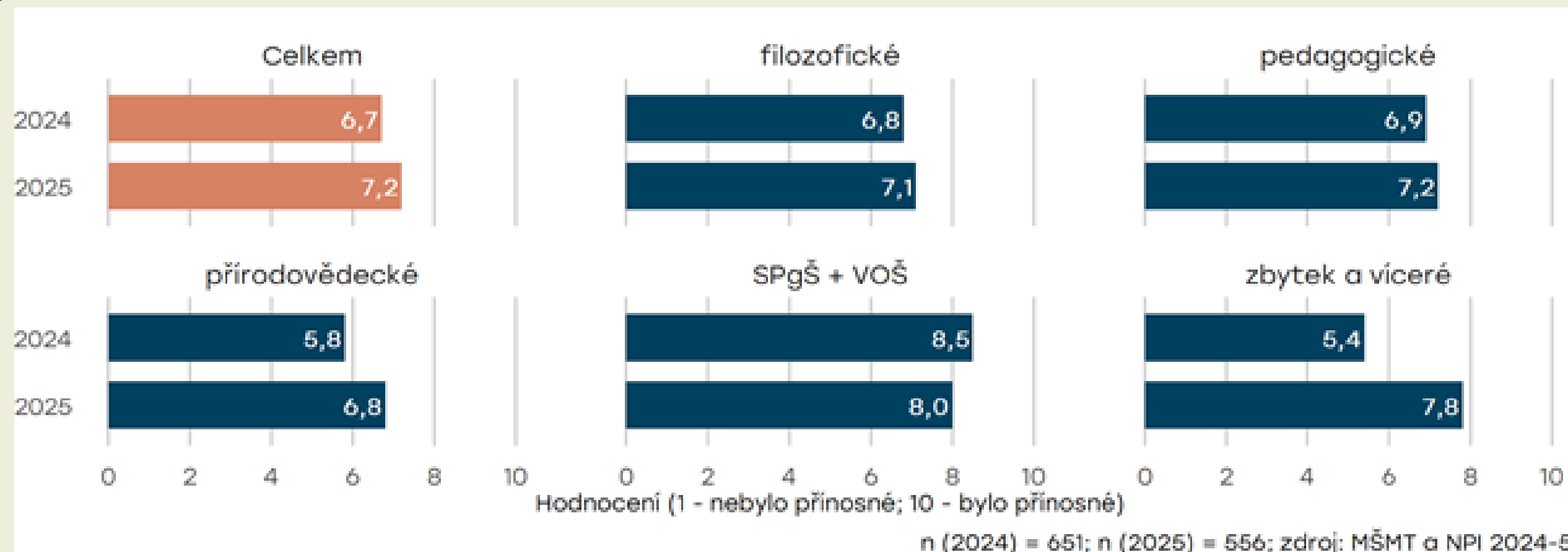

Rozsah průběžného vzdělávání v délce **20 hodin ročně** je většinou PU považován za spíše či příliš velký (v jednotlivých letech si to myslí 55-57 % PU); téměř nikdo z respondentů by si **nepřál** počet hodin **navýšit**. PU, kteří považují rozsah za **přiměřený**, jsou častěji **spokojení s nabídkou vzdělávání**. Názor na návrh zavedení vícedenních vzdělávacích kurzů je převážně negativní.

VSTUPNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení přínosu vstupního vzdělávání (průměr)

Otázka (zapojení PU): Jak celkově hodnotíte přínosnost vstupního vzdělávání?

Co PU z **přírodovědných fakult** na vstupním vzdělávání kritizují:

Příliš alternativní přístupy a externisté

Nevhodné komunikační aktivity

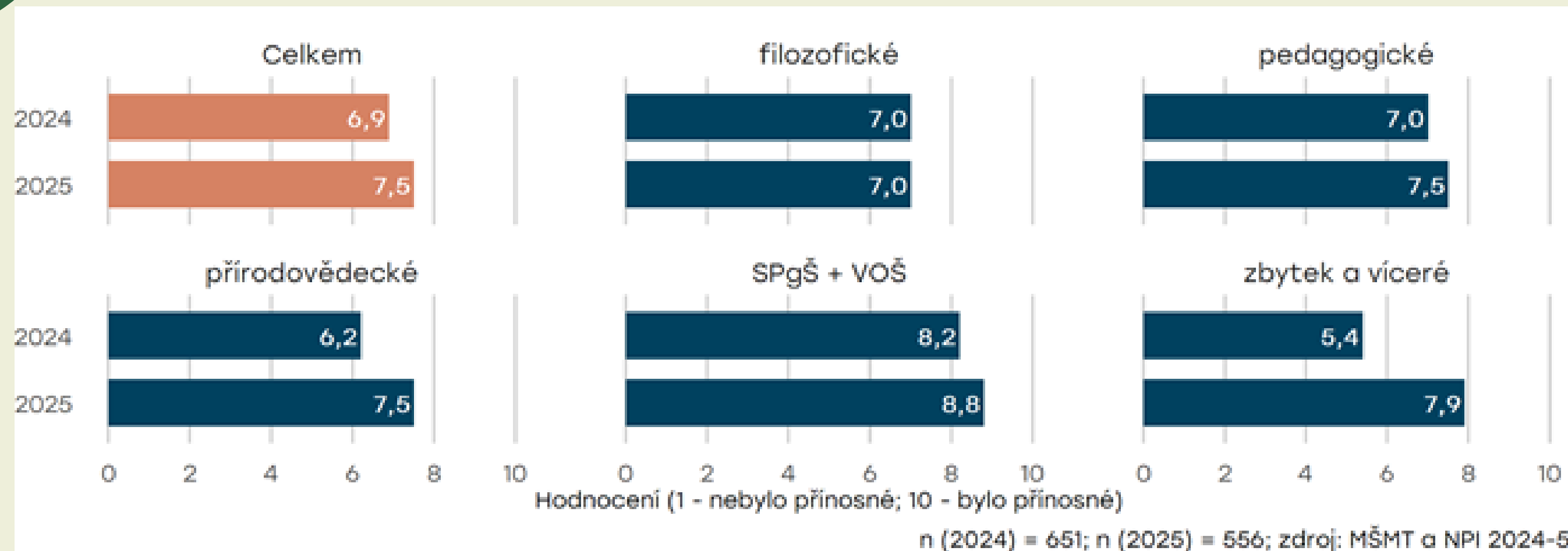

Neuznávání relevantních školení

PRŮBĚŽNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení přínosu průběžného vzdělávání (průměr)

Otázka (zapojení PU): Jak
celkově hodnotíte přínosnost
průběžného vzdělávání?

PRŮBĚŽNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Hlavní důvody **negativního** hodnocení

Vysoká časová dotace povinného vzdělávání a povinnost splnit stanovený počet hodin

Nesoulad s potřebami PU - obecné, teoretické či příliš akademické, ne pro jejich stupeň vzdělávání, neodpovídaly jejich délce praxe

Absence flexibility - postrádali větší volnost ve výběru kurzů od jiných poskytovatelů vzdělávání, než byla fakulta

Nesprávné načasování a organizace kurzů - nevhodné termíny či pozdní organizace

VSTUPNÍ A PRŮBĚŽNÉ VZDĚLÁVÁNÍ - VEDENÍ ŠKOL

- ✓ **Vedení škol** se na přínosu průběžného vzdělávání pro školu **neshodnou**.
- ✓ Kontroverzním tématem je rovněž **provozní zátěž povinných 40 hodin** (20 vstupní a 20 průběžné) vzdělávání pro školu – zatímco pro některá vedení jde z hlediska organizační náročnosti o sotva postřehnutelný proces, v součtu 41 % (2024) a 35 % (2025) hodnotí zátěž pro provoz školy hodnotou 8 nebo vyšší na 10bodové škále.
- ✓ **Administrativní zátěž** zapojení do projektu **není příliš závažná**.

DOPORUČENÍ PRO OSTRÝ PROVOZ

- ✓ Upravit obsah vzdělávání na základě dalších dat a analýz **potřeb PU**.
- ✓ Zohlednit **různé vstupní úrovně a očekávání** PU, například nabídkou volitelných modulů nebo diferencovaného vzdělávání dle stupně vzdělávání.
- ✓ **Posílit zpětnou vazbu** mezi vzdělavateli a PU, aby vzdělávací programy reagovaly na konkrétní potřeby účastníků.

SPOLUPRÁCE S INSTITUCEMI

- ✓ Spolupráce PU s institucemi vysílajícími studenty na praxi je považována za kvalitní. **Vzdělávací instituce hodnotí** vysoce kvalitně spolupráci jak s PU, tak se zástupci MŠMT. Od ministerstva by pouze ve vybraných případech požadovaly vyšší podporu pro realizaci vstupního a průběžného vzdělávání.
- ✓ **78 %** zapojených PU v roce 2025 v menší či větší míře souhlasí s tím, že organizace pokusného ověřování ze strany MŠMT byla **efektivní**.
- ✓ Zapojení PU se ve srovnání s nezapojenými PU cítí **více respektováni i informováni** vysílajícími institucemi.

DOPORUČENÍ PRO OSTRÝ PROVOZ

- ✓ Vytvořit **jednotný rámec** požadavků na studenty, který bude platný pro všechny zapojené fakulty.
- ✓ Zohlednit **specifika** jednotlivých studijních programů, ale zároveň zajistit, že základní kompetence a standardy budou **jednotné**.
- ✓ Posílit **komunikaci** mezi fakultami, školami a PU s cílem sdílet osvědčené postupy a koordinovat očekávání.
- ✓ Navrhnout **flexibilní model financování**, který bude zohledňovat velikost školy, počet zapojených studentů a rozsah aktivit PU.
- ✓ **Zapojit** školy a vzdělávací instituce do tvorby pravidel financování, aby systém byl přizpůsoben jejich potřebám.

VÝZVY

Zajištění kvalitního a
relevantního
vzdělávání

Optimalizace
pracovního
zatížení PU

Sjednocení
požadavků na
studenty

Dlouhodobě
udržitelné
financování

Děkuji za pozornost,
tým Govlab